

Л. О. Нетребчук,
Київський національний торговельно-економічний університет

ЛІМІТУВАННЯ ЯК ЗАСІБ УПРАВЛІННЯ КРЕДИТНИМ ПОРТФЕЛЕМ БАНКУ

Кризові явища у банківській сфері України значною мірою були викликані необґрунтованою структурою кредитних портфелів, що в підсумку призвело до значних втрат. Тому особливу увагу банки повинні приділяти такому методу управління портфелем, як лімітування.

Лімітування полягає у встановленні максимально допустимих розмірів наданих позик/клієнтів/кредитних продуктів, що дає змогу мінімізувати ризик. Завдяки встановленню лімітів банкам вдається уникнути критичних втрат, а також диверсифікувати кредитний портфель.

На нашу думку, обмеження за кредитним портфелем банку доцільно встановлювати за такими параметрами:

1. Максимальним обсягом портфеля відносно його абсолютного значення та частки в загальних активах банку. Максимальний обсяг портфеля повинен визначатись розміром капіталу банку та можливостям формування ресурсів. У даному параметрі доцільним також є встановлення обмежень на темпи зміни кредитного портфеля, оскільки надто швидке зростання портфелів банків (коли темпи приросту портфелів перевищують темпи приросту ресурсів) призводить до дисбалансу в активах та пасивах. Тому банки повинні встановлювати ліміти щодо збільшення кредитного портфеля з урахуванням капіталу, ресурсів, потенційних клієнтів.

2. Концентрації кредитних продуктів в кредитному портфелі банку, оскільки кожен продукт має свій потенційний рівень ризику. Ліміти можуть встановлюватися за видами кредитів, категоріями позичальників або групами взаємопов'язаних позичальників, за найбільш ризиковими напрямками кредитування тощо.

3. Максимальним обсягом та концентрації кредитного портфеля в розрізі галузей економіки. Ліміт кредитування певної галузі може бути визначений як максимальний сукупний розмір коштів або як відношення суми кредитів у галузь до загальної величини кредитного портфеля. Кінцеві ліміти вкладень в окрему галузь визначають пропорційно коефіцієнту її ділової активності та рівня ризику, проте важливим аспектом є оцінка внутрішньогалузевої конкуренції. Встановлюючи співвідношення кредитів в різні галузі слід пам'ятати про взаємовплив різних галузей та траєкторію потенційних змін (щоб обрані галузі не мали однакову криву змін, тобто паралельне падіння чи зростання).

4. Максимальним обсягам та концентрації кредитного портфеля в розрізі валют кредитування. Частка кредитів в окремій валюті повинна бути узгоджена з часткою ресурсів у цій валюті з урахуванням тенденцій зміни валютних курсів та можливостей позичальників щодо сплати кредиту.

5. Концентрації позичальників у кредитному портфелі з урахуванням їх рейтингів. Цей підхід полягає у використанні системи внутрішнього рейтингування позичальників. Кредитний рейтинг являє собою оцінку кредитоспроможності позичальника за кількісними та якісними параметрами. На основі отриманих рейтингів банки встановлюють обмеження в кількості позичальників та обсягах їх заборгованості залежно від групи ризику, до якої вони потрапили. Подібним до цього лімітування є встановлення обмежень за максимальним обсягом окремих пулів прострочених кредитів з урахуванням терміну прострочення.

6. Максимальній частці кожного виду забезпечення в структурі кредитного портфеля. Банк встановлює обмеження щодо прийняття окремих видів забезпечення за конкретними видами кредитів та позичальників у якості основного та додаткового забезпечення.

Проте перш ніж визначати ліміти кредитування, потрібно ідентифікувати основні сфери виявлення ризику, які для різних банків відрізнятимуться. Крім того, лімітування портфеля повинно враховувати ризик, що виникає через ефект концентрації та кореляції між субпортфелями, які входять до складу кредитного портфеля.

Нетребчук, Л.О. Лімітування як засіб управління кредитним портфелем банку [Текст] / Л.О. Нетребчук // Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України: збірник тез доповідей XV Всеукраїнської науково-практичної конференції (8-9 листопада 2012 р.). – Суми: УАБС НБУ, 2012. - С. 140–142.